

Навчальна дисципліна (ЄКТС)

- «Особистість студента та освітнє середовище закладу вищої освіти». (2 ЄКТС)

Автори, викладачі

- Рябченко Володимир, завідувач відділу взаємодії університетів та суспільства, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор філософських наук, старший науковий співробітник
- Червона Леся, провідний науковий співробітник відділу взаємодії університетів та суспільства, Інститут вищої освіти НАПН України, кандидат філософських наук, старший науковий співробітник

Заклад вищої освіти

- Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

Освітня програма

- Освітньо-наукова програма «Викладання і навчання у вищій освіті»

Мета навчальної дисципліни

- Розвинути здатність системного підходу в дослідженні проблем вищої освіти, спираючись на тріаду «Особистість – університет – суспільство»

Зміст навчальної дисципліни (перелік основних тем)

1. Особистість студента й освітнє середовище закладу вищої освіти: проблеми взаємодії та розвитку (1 ЄКТС)
2. Роль студентів в університетському врядуванні (1 ЄКТС)

Опис тематичних модулів

Навчальна дисципліна № 15	
Назва – Особистість студента та освітнє середовище закладу вищої освіти.	
Модуль № 15.1. –у1 ЄКТС, 30 год	Автор Володимир Рябченко
Назва – Особистість студента й освітнє середовище закладу вищої освіти: проблеми взаємодії та розвитку	
Результати навчання	– Розуміти розбіжності в дефініціях та інтерпретаціях сутності понять «освіта», «навчання», «виховання» і «соціалізація». – Усвідомлювати часові й просторові межі розгортання процесів освіти, навчання, виховання, соціалізації стосовно особистості людини. – Розуміти й адекватно інтерпретувати сутність і межі контекстів особистості й освітнього середовища ЗВО та їхню сумірність у часово-просторових вимірах. – Критично аналізувати традиційну педагогічну парадигму щодо її можливостей в осягненні особистості студента та здійсненні впливу на її розвиток. – Уміти визначати шляхи розширення меж осягнення особистості студента освітнім середовищем ЗВО та можливостей його впливу на її розвиток.
Лекція-презентація (2 год.)	Особистість студента й освітнє середовище закладу вищої освіти: проблеми взаємодії та розвитку
Семінар (2 год.)	Ідентифікація проблем впливу освітнього середовища вітчизняних закладів вищої освіти на розвиток особистості студента
Практичне (2 год.) Тема – Актуалізація особистості студента як чинник розвитку закладу вищої освіти	Завдання. – Визначити чинники, які актуалізують особистість українських студентів на здобуття ними конкурентоспроможної компетентності. – Визначити чинники освітнього середовища сучасних вітчизняних ЗВО, які спонукають студентів до інтелектуального розвитку. – Визначити чинники освітнього середовища сучасних ЗВО, які сприяють всебічному розвитку особистості студента.
Самостійна робота (18 год.) Тема – Оцінка реальних можливостей впливу освітнього середовища сучасного вітчизняного ЗВО на розвиток особистості студента	Завдання. Обрати для аналізу один вітчизняний ЗВО та оцінити можливості впливу його освітнього середовища на: – інтелектуальний розвиток особистості студентів, які в ньому навчаються; – всебічний розвиток особистості студентів, які в ньому навчаються.
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	– Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи) (2 год.)
Підсумковий контроль (2 год.)	– Тест (1 год. / модуль) – Захист (за навчальною дисципліною) (1 год. / модуль)

Джерела	1. Рябченко В.І. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті: соціально-філософський аналіз з позицій світоглядно-компетентнісного підходу. [Монографія]. – К. : Фітосоціоцентр, 2015. – 674 с.: Критичний аналіз педагогічної парадигми навчально-виховного процесу вітчизняної вищої школи, с. 485-501; Актуалізація особистості студента як фактор розвитку вищої школи, с. 535-567; Концептуальна модель соціалізації особистості студента, с. 568-583; Індикатори фальсифікації вітчизняної вищої освіти, с. 476-477. http://dglib.nubip.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2770/1/monogr_Visha_shkola_UA_v_zagaln-civilizac_konteksti_Ryabchenko_2015_674s.pdf 2. Рябченко В. Особистість студента і заклад вищої освіти в суспільному та глобальному контекстах: концептуальні проблеми взаємодії та розвитку // Особистість студента і соціокультурне середовище університету в суспільному контексті. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – 2 червня 2017 р., м. Київ – Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. – С. 59-65. Вступне слово, с. 7-11. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/Konferentsiya-Student-Materialy_2017.pdf 3. Рябченко В. Актуалізація концептуальних проблем розвитку особистісного потенціалу студентів як інтегрованого результату університетської діяльності з позицій світоглядно-компетентнісного підходу // Особистість студента та соціокультурне середовище університету в суспільному контексті. Збірник наукових праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 23 травня 2019р., м. Київ / Наук. ред. В.І.Рябченко. – Київ, 2019. – С. 62-74 https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/III_Vseukr.konf_05-2019_Zbirnyk.pdf

Навчальна дисципліна № 15	
Назва – Особистість студента та освітнє середовище закладу вищої освіти	
Модуль № 15.2. – 1 ЄКТС, 30 год	
Назва – Роль студентів в університетському врядуванні	
Автор Леся Червона	
Результати навчання	– Усвідомлювати роль студентів в університетському врядуванні. – Знати основні механізми залучення студентів до університетського врядування. – Аналізувати кращі практики залучення студентів до університетського врядування в Україні та ЄВПО.
Лекція-презентація (2 год.)	Тема: Роль студентів в університетському врядуванні: сутність, ключові поняття та механізми реалізації в Україні та ЄВПО
Семінар (2 год.)	Тема: Рамка студентського залучення за прикладом Шотландії «A student engagement framework for Scotland»
Практичне (2 год.) Тема – Рівні залучення студентів до процесів університетського врядування	Завдання: – Розглянути рівні залучення студентів до процесів університетського врядування на прикладі конкретного університету відповідно до Student partnership staircase (сходинок студентського залучення)
Самостійна робота (18 год.) Тема – Аналіз практик залучення студентів до врядування в університетах	Завдання: – Порівняти практики участі студентів в університетському врядуванні одного українського й одного європейського університету – Дослідити та презентувати шляхи розвитку та популяризації діяльності студентського самоврядування на прикладі одного з університетів України
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	– Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.)
Підсумковий контроль (2 год.)	– Тест (1 год. / модуль) – Захист (за навчальною дисципліною) (1 год. /модуль)
Джерела	A student engagement framework for Scotland. (2012). URL: https://www.sparqs.ac.uk/upfiles/SEF%20FRAMEWORK%20SELECTABLE%20TEXT.pdf Student partnership staircase – sparqs. URL: https://www.sparqs.ac.uk/resource-item.php?item=254 Закон України «Про вищу освіту» / Верховна Рада України: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12.....10 (ст.40). Червона Л. Роль студентської спільноти у забезпеченні ефективного університетського врядування: теоретичні основи. <i>Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку щодо механізмів реалізації ефективного врядування в університетах: препринт (аналітичні матеріали) (частина I)</i>. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2018. С. 76-100. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/Analiz_dosvidu_vriaduvania_v_univer_ch1_analit_IVO-2018-147p_avtors-kolektiv.pdf Червона Л. Роль студентської спільноти у забезпеченні ефективного університетського врядування: аналіз вітчизняних та зарубіжних практик. <i>Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку щодо механізмів реалізації ефективного врядування в університетах: препринт (аналітичні матеріали) (частина II)</i>. Київ: Інститут вищої освіти

НАПН України, 2019. С. 70-94. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/Analiz_dosvidu_vriaduvania_v_univer_ch2_analit_IVO-2019-96p_avtors-kolektiv.pdf

Червона Л. Роль студентської спільноти у забезпеченні ефективного університетського врядування: методичні рекомендації. *Механізми реалізації ефективного врядування в університетах України в умовах євроінтеграції: методичні рекомендації*. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2019. С. 76-93. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/Mekhanizmy_vriaduvania_univ_UA_metodychni_IVO-2019-93p_avtors-kolektiv.pdf

Червона Л. Студентське самоврядування як інструмент розвитку лідерського потенціалу університетів в контексті глобального лідерства. *Розвиток інституційного потенціалу університетів в контексті глобального лідерства : монографія*. – К., 2017. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/mon_Inst_potencial_Univ_Global_liderstvo_IVO-2017-205p_avtors-kolektiv.pdf

Перелік видів діяльності:

- лекції – обговорення;
- семінари;
- практичні завдання;
- самостійна робота;
- індивідуальні консультації;
- тест (підсумковий контроль);
- індивідуальна робота з навчальної дисципліни (підсумковий контроль).

Методи викладання та навчання:

- демонстрація;
- творчий метод;
- проблемно-пошуковий метод;
- навчальна дискусія / дебати;
- мозковий штурм.

Оцінювання результатів навчання – підсумковий контроль:

Тест

Презентація та захист індивідуальної роботи з навчальної дисципліни, виконаної у формі есе на тему «Особистість студента та освітнє середовище закладу вищої освіти»

Бали

<i>Вид діяльності</i>	<i>Бали (100)</i>
Лекції – обговорення, семінари (2 x 5)	10
Практичні заняття (2 x 10)	20
Самостійна робота (2 x 15)	30
Залік (очно) (2 x 5)	10
Тест	10
Захист	20

Політика доброчесності

При виявленні плагіату в письмових роботах / практичних завданнях / презентаціях аспірант втрачає бали за даний вид діяльності.

Відповідність результатів навчання компетентностям освітньої програми

Навчальна дисципліна «Особистість студента та освітнє середовище закладу вищої освіти» як складова освітньо-наукової програми «Викладання і навчання у вищій освіті» спрямована на:

формування і розвиток програмної фахової компетентності **«Здатність діяти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності»** через формування таких програмних результатів навчання:

- Дотримуватися норм професійної етики.
- Демонструвати культуру якості та академічної доброчесності.
- Діяти на основі соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

формування і розвиток програмної фахової компетентності **«Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті»** через формування таких програмних результатів навчання:

- Знати, розуміти та застосовувати сучасні методи, методики, технології оцінювання, вимірювання, викладання і навчання.

формування і розвиток програмної загальної компетентності **«Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси у науковій, проектній та освітній діяльності»** через формування таких програмних результатів навчання:

- Використовувати сучасні засоби інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, оброблення та критичного оцінювання інформації.
- Використовувати можливості сучасних інформаційно-комунікаційні технології для реалізації проектної, дослідницької освітньої діяльності та здійснення наукової комунікації.